

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Ondřeje Mrákoty, soudce Zdeňka Kühna a soudkyně Michaely Bejčkové v právní věci žalobce: **J. H.**, zastoupený opatrovníkem P. H., zast. advokátkou JUDr. Marcelou Fryštenskou, Ph.D., Smetanova 764/47, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, Na Poříčním právu 1/376, Praha 2, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 11. 2022, čj. MPSV-2022/197374-914, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 23. 2. 2023, čj. 33 Ad 1/2023-32,

t a k t o :

- I. Rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 23. 2. 2023, čj. 33 Ad 1/2023-32, **se ruší.**
- II. Rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 11. 2022, čj. MPSV-2022/197374-914, **se ruší** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- III. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 2 600 Kč, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí k rukám jeho zástupkyně JUDr. Marcely Fryštenské, Ph.D., advokátky.

Odůvodnění:

1. Vymezení věci

[1] Žalobce požádal dne 25. 4. 2022 o příspěvek na zvláštní pomůcku - motorové vozidlo. Dne 2. 5. 2022 požádal žalobce o příspěvek na zvláštní pomůcku - dodatečnou úpravu motorového vozidla (nájezdovou plošinu do automobilu).

[2] Společnost CanoCar, s.r.o., vystavila žalobci fakturu ze dne 10. 6. 2022, z níž vyplývá, že jejím předmětem byla fakturace kupní ceny vozidla Peugeot Rifter Allure Pack 1,5; tato cena byla v plném rozsahu uhrazena předchozí zálohovou platbou ze dne 9. 5. 2022

ve výši 556 182 Kč. Jmenovaná společnost vystavila žalobci rovněž fakturu ze dne 15. 6. 2022 na dodatečnou úpravu vozidla (vestavba Peugeot AM. VEST. HORIZ.ALLIED MOBILITY - plošina do automobilu, která byla u shodné společnosti zakoupěna zvlášť). Tyto faktury byly v plném rozsahu (celkem 843 000 Kč) uhrazeny předchozí zálohovou platbou ze dne 9. 5. 2022 (platby provedl žalobce současně). Z této zálohové faktury vystavené společností CanoCar dne 6. 5. 2022 a splatné dne 15. 5. 2022 vyplývá, že jí byla účtována žalobci částka 843 000 Kč jakožto záloha na koupi vozu Peugeot Rifter Allure Pack 1.5 včetně úpravy pro vozíčkáře.

[3] Z webových stránek společnosti CanoCar vyplynulo, že vozidlo je sériově upravený automobil se sníženou podlahou.

[4] Z technického průkazu vozidla vyplývá, že bylo registrováno v ČR dne 18. 3. 2022 společností CanoCar, bylo dovezeno nové a obsahuje konverzi přístupu pro invalidní vozík se sníženou podlahou, přístupovou rampou a upravené rozložení sedadla. Dne 8. 6. 2022 byl v registru vozidel zapsán jako vlastník vozidla žalobce.

[5] Společnost CanoCar v odvolacím řízení sdělila, že sám výrobce uvedeného vozidla neprovádí úpravy pro potřeby osob se zdravotním postižením, a proto je nutné nejdříve vozidlo koupit a pak jej teprve upravit. Po přijetí požadavku klienta je tedy vystavena zálohová faktura na celkovou částku, v níž je obsažena jak kupní cena vozidla, tak předpokládaná cena konkrétní úpravy, kterou však provádí odlišný subjekt než výrobce vozidla. Vzhledem k tomu, že ve výrobním závodě žádná taková úprava prováděna není, je vozidlo vždy originálně zakoupeno jako tzv. „standardní“ (v běžné konfiguraci bez jakýchkoli úprav) a takto zakoupené vozidlo, jež bylo v případě žalobce vyrobeno ve Španělsku, je poté převezeno ke společnosti ALLIED MOBILITY do Skotska a tato společnost poté zajišťuje dodatečnou úpravu tzv. „továrního“ vozidla pro potřeby konkrétní osoby. Poté, co je dodatečná úprava dokončena, je vozidlo dopraveno do ČR a předáno zákazníkovi.

[6] Úřad práce České republiky - Krajská pobočka v Plzni dne 21. 9. 2022 zamítl žádost žalobce o dávku pro osobu se zdravotním postižením – příspěvek na zvláštní pomůcku (dodatečnou úpravu motorového vozidla). Úřad práce dovodil, že vzhledem k dostupným informacím se zřejmě jedná o automobil, který je již vyroben s úpravou pro potřeby osob se zdravotním postižením. Z tohoto důvodu nebyla splněna podmínka dodatečné úpravy tohoto vozidla. Žalobce tedy se stal vlastníkem vozidla s již provedenou úpravou.

[7] Odvolání proti tomuto rozhodnutí žalovaný dne 3. 11. 2022 zamítl. Dovodil, že vozidlo bylo do ČR dopraveno již s provedenou úpravou na základě objednávky stěžovatele a následně bylo předáno stěžovateli.

[1] Proti rozhodnutí žalovaného podala žalobkyně žalobu ke krajskému soudu, který ji rozsudkem uvedeným v záhlaví zamítl.

2. Kasační řízení

Kasační stížnost

pokračování

[8] Proti rozsudku krajského soudu podal žalobce (stěžovatel) kasační stížnost. Uvedl, že prokázal, že dodatečná úprava vozidla nebyla provedena při výrobním procesu, ale až dodatečně po zakoupení vozidla. Podle stěžovatele žalovaný formalisticky dovozuje, že motorové vozidlo a jeho dodatečná úprava nemohou být dodány žadateli o příspěvek v jeden okamžik. Stěžovatel zakoupil motorové vozidlo od společnosti ve Španělsku, vozidlo od ní fakticky nepřevzal, ale za účelem snížení transakčních nákladů bylo vozidlo zasláno k úpravě rovnou ke společnosti ve Skotsku. Stěžovatel má za to, že si objednal dvě samostatné věci, a to samostatné vozidlo a jeho dodatečnou úpravu, která byla prováděna až ve chvíli, kdy byl vlastníkem vozidla. Stěžovatel podotkl, že změna vlastníka silničního vozidla probíhá již na základě kupní smlouvy; nikoli zápisem v registru silničních vozidel. Stěžovatel se domnívá, že zvolil postup, který popisuje krajský soud v bodě 20 napadeného rozsudku jako zákonný. Stěžovatel navrhl, aby NSS zrušil napadený rozsudek krajského soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Vyjádření žalovaného

[9] Žalovaný uvedl, že souhlasí s napadeným rozsudkem. Poznamenal, že je zcela nepodstatné, zda úprava vozidla byla provedena na výrobním páse, nebo zda „*úprava byla již dříve na vozidle provedena*“. Podle žalovaného se stěžovatel mylně domnívá, že se stal majitelem vozidla dříve, než byla jeho úprava zadána. Z provedených důkazů vyplývá, že již zálohová faktura ze dne 6. 5. 2022 byla vystavena na částku 843 000 Kč, která zahrnovala částku na pořízení vozidla i na jeho úpravu. Tato částka byla plně uhrazena dne 9. 5. 2022. Z toho je zřejmé, že objednávka úpravy vozidla byla provedena již dříve než 15. 6. 2022, jak dovozuje stěžovatel. Z osvědčení o registraci vozidla také vyplývá, že vozidlo bylo upraveno pro přístup invalidního vozíku.

[10] Žalovaný obecně dodal, že se stěžovatelem lze souhlasit v tom, že obecně se vlastnické právo k motorovému vozidlu převádí ke dni účinnosti smlouvy. V drtivé většině však kupní smlouva obsahuje výhradu vlastnictví do doby uhrazení plné kupní ceny.

[11] Žalovaný navrhl, aby NSS kasační stížnost zamítl.

3. Právní hodnocení

[12] Ve věcech, v nichž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, se NSS po posouzení přípustnosti kasační stížnosti zabývá otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele (§ 104a s. ř. s.). Podle ustálené judikatury NSS (usnesení ze dne 26. 4. 2006, čj. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS, usnesení ze dne 16. 6. 2021, čj. 9 As 83/2021-28, č. 4219/2021 Sb. NSS, body 11, 12) bude kasační stížnost přijatelná mj. tehdy, pokud se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či plně řešeny judikaturou NSS. Právě to je důvod, proč je tato kasační stížnost přijatelná. NSS dále dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

[13] Podmínky nároku na příspěvek na zvláštní pomůcku upravuje § 9 zákona č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením.

[14] Podle bodu I odst. 1 písm. a) přílohy č. 1 k vyhlášce č. 388/2011 Sb. je osobám se zdravotním postižením, které je uvedeno v části I bodě 1 přílohy k zákonu, *určena zvláštní pomůcka - dodatečná úprava motorového vozidla (jedná se o úpravy vyžadující montáž, například ruční ovládání, usnadňování nastupování, nakládání vozíku).*

[15] NSS dosud neřešil, co znamená tzv. „dodatečná úprava vozidla“, zejména, zda taková úprava musí být provedena až poté, co oprávněná osoba nabude vlastnické právo k vozidlu (resp. poté, co bude dopraveno do ČR). Kasační stížnost je tedy přijatelná.

[16] NSS nejprve konstatuje, že bod I odst. 1 písm. a) přílohy č. 1 k vyhlášce č. 388/2011 Sb. neváže vymezení pojmu „dodatečná úprava motorového vozidla“ (tj. úprava vyžadující montáž, popř. ruční ovládání, usnadnění nastupování, nakládání vozíku)] na vlastnictví vozidla, které má být upravováno.

[17] Rozhodující je podle názoru NSS zejména faktický a právní stav, na jehož základě je nutno posoudit individuální okolnosti konkrétního případu. Okamžik nabytí vlastnictví daného motorového vozidla je pouze jednou z těchto okolností. Východiskem pro posouzení toho, zda jsou v nyní projednávané věci dané úpravy úpravami dodatečnými, je v případě nového vozidla (jako je tomu v nynější věci) zejména to, v jakém stavu a výbavě jej dodává (je schopen jej dodat) jeho výrobce.

[18] V projednávané věci přitom dosud nikdo neučinil sporným to, že výrobce daného vozidla úpravy pro potřeby osob se zdravotním postižením neprovádí. Proto je v případě takových osob nezbytné při koupi vozu v jeho sériovém provedení zajistit jeho následnou dodatečnou úpravu tak, aby potřebám těchto osob vyhovovalo. Tuto úpravu si může jistě zajistit i sama oprávněná osoba (nyní stěžovatel) po koupi sériového vozidla. Podle názoru NSS však nic nebrání ani tomu, aby takovou úpravu zajistil i prodejce vozidla při jeho objednání, resp. přímo při koupi.

[19] V daném případě přitom dle názoru NSS nelze příliš rozlišovat mezi okamžitou koupí (a nabytím vlastnictví) nového vozidla (tj. vozidlo je na prodejně a prakticky hned si jej může kupující i převzít) a jeho objednávkou. Je totiž notorietou, že okamžitá koupě vozidla je v současné době u všech výrobců omezená jen na nabídku skladových vozů, které ovšem nemusí odpovídat požadavkům konkrétního zákazníka na výbavu, barvu apod. Častější je tedy spíše objednání vozidla, které teprve bude vyrobeno.

[20] Pokud je pak prodejce vozidla (ať již bude teprve vyrobeno, anebo jej má již na skladě) schopen zajistit i (dodatečné) úpravy tohoto vozidla (ty, které neprovádí výrobce vozidla při jeho výrobě), je jen logické, že si je může zákazník (oprávněná osoba - stěžovatel) objednat. Tyto úpravy jsou ovšem svou povahou úpravami dodatečnými, neboť jsou prováděny až poté, co bylo (sériové) vozidlo dodáno jeho výrobcem.

[21] Tak tomu zjevně bylo i v nyní projednávané věci (viz vyjádření společnosti CanoCar v odvolacím řízení). Tomu ostatně odpovídají také tvrzení stěžovatele v odvolání, že „nejdříve jsme museli vybrat automobil a poté jsme si objednali úpravu vozidla přímo na míru pro syna a konkrétní druh vozidla“.

pokračování

[22] Je tedy třeba zdůraznit, že stěžovatel nekupoval již upravené (existující) vozidlo (resp. při uzavírání kupní smlouvy neobjednával sériové vozidlo ve výbavě poskytované jeho výrobcem), ale objednával (kupoval) sériové vozidlo a dalším smluvním ujednáním se pro něj společnost CanoCar zavázala zajistit provedení daných úprav. Ty ovšem mohly být provedeny pochopitelně až po dodání objednaného vozidla jeho výrobcem (v nynější věci bylo vozidlo vyrobeno ve Španělsku a poté k úpravám převezeno do Skotska - to ani žalovaný nezpochybňuje). Stěžovatel s uvedenou společností tedy uzavřel dvě smlouvy (resp. smlouvu smíšenou, která obsahovala dvě smluvní ujednání) - smlouvu kupní a smlouvu o dílo, která spočívala v provedení daných úprav na vozidle pro potřeby vozíčkáře. Je pak jen logické, že stěžovateli společnost CanoCar ve výsledku předala již upravené vozidlo.

[23] Závěr žalovaného a krajského soudu, že stěžovatel zakoupil motorové vozidlo již s provedenou úpravou, je tedy mylný a nemá ani oporu v obsahu spisu. Na tomto závěru nemůže nic změnit to, že společnost CanoCar byla zapsána v registru vozidel jako vlastník daného opraveného vozidla již v březnu 2022. NSS již uvedl, že pro posouzení toho, zda je úprava vozidla úprava dodatečná, je v případě *nového* vozidla podstatné zejména to, v jakém stavu a výbavě jej dodává (je schopen jej dodat) jeho výrobce. V projednávané věci výrobce vozidlo dodal bez daných úprav. Ty byly provedeny až následně jinou společností. Na tomto místě NSS s ohledem na propagační materiály společnosti CanoCar založené ve správním spise poznamenává, že je třeba rozlišovat mezi úpravou, kterou výrobce vozidla neprovádí (jako v nyní projednávané věci), a úpravami, které realizuje (např. běžné individualizace vozidla dle specifikace zákazníka jako střešní okno, metalíza, automatická převodovka). Nelze ani vyloučit, že někteří výrobci vozidel jsou schopni provést i úpravy požadované stěžovatelem. Výrobce vozidla stěžovatele však takové úpravy podle sdělení společnosti CanoCar neprovádí.

[24] Není tedy přiléhavá ani argumentace žalovaného ve vyjádření k žalobě, že pokud je koupeno motorové vozidlo např. již se zabudovanou automatickou převodovkou, spojkou nebo jinou úpravou, jedná se o součást kupní ceny a nejedná se o dodatečnou úpravu na vozidle. Tyto úpravy (vybavení) vozidla totiž na základě objednávky při koupi vozu obecně provádí přímo výrobce vozidla.

[25] Na výše uvedených závěrech nic nemění ani skutečnost, že cena obou plnění (nového vozidla a požadovaných úprav) byla účtována stěžovateli jednou zálohovou fakturou celkovou (sečtenou) částkou. Tomu nic nebrání. Rozhodné je, že se jednalo o dvě smluvní ujednání a dvě plnění, čemuž odpovídají také následně vystavené faktury. I zde ovšem NSS zdůrazňuje, že tyto závěry se týkají této konkrétní věci a nemusí se nutně vztahovat na jiné (zdánlivě obdobné) případy.

[26] S ohledem na charakter této věci ovšem považuje NSS za vhodné pro úplnost uvést, že jeho závěr o pochybení správních orgánů (a krajského soudu) neznamená, že by k věci stěžovatele přistupovaly nezodpovědně, necitlivě či nedůkladně. Opak je pravda. NSS totiž nepřehlédl ve spise založenou e-mailovou korespondenci ze září 2022, z níž je zřejmé, že danou věc poměrně důkladně již úřad práce konzultoval a do hloubky se jí zabýval. Nelze než souhlasit s výkladem zde uvedeným, podle něž *„dodatečná úprava motorového vozidla musí být skutečně v obecném slova smyslu dodatečnou úpravou, tj. že příspěvek na zvláštní pomůcku „dodatečná úprava motorového vozidla“ nelze poskytnout v případech, kdy vozidlo*

je zakupováno s již provedenou úpravou, a to bez ohledu na to, zda úprava se stala součástí zcela nového vozidla tzv. „na výrobním páse“, nebo zda úprava byla již dříve provedena ve vozidle, které je nyní kupcem pořizováno již upravené jako ojeté“. V nynější věci se však ani o jeden z popsaných případů nejedná. Vozidlo stěžovatele nebylo sériově vyrobeno jeho výrobcem včetně daných úprav, ale muselo být následně jinde upravováno (ani to, že skotský výrobce tyto úpravy provádí „sériově“, na jejich dodatečné povaze nic nemění). Stěžovatel je tedy nepořizoval již jako upravené (natož ojeté), ale teprve při uzavření kupní smlouvy také sjednal následné provedení těchto dodatečných úprav.

4. Závěr a náklady řízení

[27] NSS tedy napadený rozsudek z důvodů popsaných výše podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil. Vzhledem k tomu, že pro takový postup byly důvody již v řízení před krajským soudem, NSS zrušil také žalobou napadené rozhodnutí a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení [§ 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. ve spojení s § 78 odst. 1 a 4 s. ř. s.], ve kterém bude žalovaný povinen respektovat vyslovený závazný právní názor NSS.

[28] Podle § 110 odst. 3 věty druhé s. ř. s. NSS rozhodne v případě, že zruší rozhodnutí žalovaného, o nákladech řízení o kasační stížnosti i o nákladech řízení před krajským soudem.

[29] O náhradě nákladů řízení rozhodl NSS v souladu s § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalovaný neměl ve věci úspěch, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Stěžovatel měl úspěch, má tedy právo na náhradu nákladů řízení o žalobě i kasační stížnosti.

[30] V řízení o žalobě stěžovateli nevznikly žádné náklady. V řízení o kasační stížnosti představovaly náklady řízení stěžovatele odměnu a hotové výdaje zástupkyně (advokátky), která učinila ve věci dva úkony právní služby [příprava a převzetí zastoupení, podání kasační stížnosti; § 1 odst. 1, § 7 bod 2, § 9 odst. 2, § 11 odst. 1 písm. a) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátní tarif], a to v hodnotě 1000 Kč za každý úkon právní služby, celkem tedy částku 2 000 Kč. Náhrada hotových výdajů sestává z paušální částky 600 Kč (2 × 300 Kč dle § 13 odst. 4 advokátního tarifu). Celkem tedy náklady řízení o kasační stížnosti činí 2 600 Kč.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 6. listopadu 2023

Ondřej Mrákota v. r.
předseda senátu